

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ SAKIR ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 48475/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

24 Μαρτίου 2016

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2. Μπορεί να υποστεί μικροαλλαγές ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση Sakir κατά Ελλάδας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Mirjana Lazarova Trajkovska, *πρόεδρος*,

Ledi Bianku,
Kristina Pardalos,
Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,
Paul Mahoney,
Aleš Pejchal,
Armen Harutyunyan, *δικαστές,*
και André Wampach, *αναπληρωτής γραμματέας τμήματος,*
Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο την 1^η Μαρτίου 2016,
Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 48475/09) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, με την οποία ένας αφγανός υπήκοος, ο κ. Rafi Sakir («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 10 Σεπτεμβρίου 2009 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από την κυρία Π. Μασουρίδου, δικηγόρο Αθηνών. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τον εντεταλμένο του αντιπροσώπου της, κύριο Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων επικαλείται ιδίως μία παραβίαση των άρθρου 3 και 13 της Σύμβασης.

4. Στις 3 Μαρτίου 2014, οι αιτιάσεις που αφορούν τα άρθρα 2, 3 και 13 της Σύμβασης κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη κατά τα λοιπά σύμφωνα με το άρθρο 54 § 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Η επίθεση που δέχθηκε ο προσφεύγων και η κράτησή του στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1985 και είναι κάτοικος Αθηνών.

6. Ισχυρίζεται ότι εγκατέλειψε την χώρα καταγωγής του από φόβο να υποστεί διώξεις λόγω των πολιτικών πεποιθήσεών του. Υποστηρίζει ότι κατά την είσοδό του στην Ελλάδα, σε μία ημερομηνία η οποία δεν προσδιορίζεται, προσπάθησε να

καταθέσει μία αίτηση χορήγησης ασύλου, αλλά του ήταν αδύνατο να αποκτήσει πρόσβαση στις αρμόδιες υπηρεσίες.

7. Στις 7 Αυγούστου 2009, γύρω στις 20:00, ο προσφεύγων δέχθηκε επίθεση από μία ομάδα ατόμων που φορούσαν κράνη και ήταν οπλισμένα με μαχαίρια και σιδηρολοστούς. Κατά τους ισχυρισμούς του, η ομάδα αυτή επιδιόταν συχνά σε βιαιότητες ρατσιστικού χαρακτήρα, ιδιαίτερα στην συνοικία του Αγίου Παντελεήμονος, η οποία βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δέχθηκε πολλά κτυπήματα από μαχαίρι στο στήθος, πλησίον της καρδιάς και του αριστερού πνεύμονα. Κτυπήθηκε επίσης από σιδηρολοστούς και ξύλα. Αμέσως μετά το συμβάν, ο Α.Σ., συμπατριώτης του προσφεύγοντος ο οποίος βρισκόταν εκεί ειδοποίησε την αστυνομία και ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός».

8. Κατόπιν της καταγγελίας του συμβάντος στην αστυνομία από τον Α.Σ., διατάχθηκε προανάκριση από το αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος. Ο Α.Σ. υπέδειξε με την κατάθεσή του, γύρω στις 21:00, δύο άτομα, τον Α.Π. και τον Τ.Π., ως τους κύριους δράστες της επίθεσης.

9. Στις 28 Αυγούστου 2009, γύρω στις 3 η ώρα το πρωί, ο Α.Σ. έδωσε μία νέα κατάθεση ενώπιον των αστυνομικών με την οποία διέψευσε την προηγούμενη μαρτυρία του. Ειδικότερα, αυτός επιβεβαίωσε ότι είδε το βράδυ της 27 Αυγούστου 2009, μία ομάδα πέντε ή έξι ατόμων, τα οποία φορούσαν κράνη και ήταν ντυμένα στα μαύρα, να καταδιώκουν άλλα άτομα χωρίς εν τούτοις να δει τους πρώτους να κτυπούν τους δεύτερους. Άλλα άτομα αφγανικής καταγωγής τον είχαν πληροφορήσει ότι μία συμπλοκή είχε λάβει χώρα στην πλατεία Αττικής, αλλά ο Α.Σ. δήλωσε ότι δεν είχε διαπιστώσει ο,τιδήποτε. Επί πλέον, αυτός κατέθεσε ότι κάποια στιγμή είχε δει τον Α.Π. να περνά πίσω από την ομάδα των μαυροντυμένων ατόμων. Εν τούτοις, αυτός δεν φορούσε κράνος ούτε κρατούσε σιδερένιο ή ξύλινο λοστό. Ο Α.Σ. κατέθεσε επίσης ότι ο Τ.Π. δεν έφερε αντικείμενο με πρόθεση να κτυπήσει κάποιον ή να προξενήσει υλικές ζημιές. Τέλος, είπε ότι δεν γνώριζε κάτι για τα τραύματα του προσφεύγοντος. Γύρω στις 4:20 ανοίχθηκε ποινική διαδικασία κατά του Α.Σ. για παράνομη είσοδο στο ελληνικό έδαφος, ψευδορκία και ψευδή βεβαίωση ενώπιον δημόσιας αρχής. Κατόπιν της κατάθεσης μιας μήνυσης από τον Α.Π. και τον Τ.Π. ασκήθηκε επίσης ποινική δίωξη κατά του Α.Σ. για δυσφήμιση. Στην κατάθεσή του που ελήφθη στις 28 Αυγούστου 2009, στις 7:45, ο Α.Σ. βεβαίωσε ότι δεν είχε πει ψέματα στην πρώτη κατάθεσή του στην οποία είχε ισχυριστεί ότι ο Α.Π. και ο Τ.Π.

ήσαν μέλη της οπλισμένης ομάδας που είχαν προξενήσει σοβαρά τραύματα στον προσφεύγοντα. Καμία ποινική δίωξη δεν ασκήθηκε κατά του Α.Σ. για ψευδορκία και συκοφαντική δυσφήμιση. Την 1^η Σεπτεμβρίου 2009, το πλημμελειοδικείο απάλλαξε τον Α.Σ. από την κατηγορία της ψευδούς βεβαίωσης ενώπιον των δημοσίων αρχών.

10. Εξάλλου, στις 27 Αυγούστου 2009, ο αστυνομικός Π.Π., τοποθετημένος στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος, βεβαίωσε στην κατάθεσή του ότι γύρω στις 20:00 κατευθυνόταν προς τον τόπο όπου τραυματίστηκε ο προσφεύγων. Ο Π.Π. επιβεβαίωσε ότι ο τελευταίος υπέφερε από θωρακικό τραύμα και είχε μεταφερθεί αμέσως στο δημόσιο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός». Ανέφερε επίσης ότι ο αλλοδαπός Α.Κ. βεβαίωσε ενώπιον των αστυνομικών παρουσία του Σ.Α., ο οποίος μετέφραζε αυτά που έλεγε στα ελληνικά, ότι μία ομάδα δεκαπέντε έως είκοσι ατόμων ντυμένων στα μαύρα που φορούσαν κράνη είχε επιτεθεί σε μία άλλη ομάδα αλλοδαπών η οποία βρισκόταν στην πλατεία Αττικής. Ο Π.Π. κατέθεσε επίσης ότι, μαζί με άλλους αστυνομικούς, ερεύνησαν το συμβάν αμέσως και ότι ο Α.Σ. τους δήλωσε με βεβαιότητα ότι ο Α.Π. και ο Τ.Π. συμμετείχαν στην ομάδα των δεκαπέντε έως είκοσι ατόμων που είχαν επιτεθεί στους αλλοδαπούς στην πλατεία Αττικής. Ο Π.Π. βεβαίωσε επίσης ότι ο Α.Σ. οδηγήθηκε στο αστυνομικό τμήμα διότι δεν διέθετε έγγραφα που να αποδεικνύουν ότι διέμενε νομίμως στην ελληνική επικράτεια. Επί πλέον, ο Π.Π. δήλωσε ότι οι ισχυρισμοί του Α.Σ., σύμφωνα με τους οποίους ο Α.Π. και ο Τ.Π. έφεραν κράνη και μαύρα ρούχα, δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα. Τέλος, αυτός βεβαίωσε ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε ταξιδιωτικά έγγραφα και ότι δεν ήταν σε θέση να καταθέσει για τα επίδικα συμβάντα.

11. Μετά την περάτωση της προκαταρκτικής εξέτασης από την αστυνομία και την διαβίβαση του φακέλου σχετικά με την επίθεση σε βάρος του προσφεύγοντος στον εισαγγελέα, ο τελευταίος έθεσε, στις 17 Σεπτεμβρίου 2012, την υπόθεση στο αρχείο των αγνώστων δραστών.

12. Εν τω μεταξύ, στις 31 Αυγούστου 2009, ο προσφεύγων εξήλθε του νοσοκομείου. Σύμφωνα με το ιατρικό πιστοποιητικό που χορηγήθηκε την ίδια ημέρα, αυτός παρουσίαζε στον θώρακα τραύματα από θλών και αμβλύ όργανο και εξερχόταν από το νοσοκομείο σε καλή γενική κατάσταση. Σύμφωνα με το πιστοποιητικό, αυτός έπρεπε να εξετασθεί εκ νέου την επομένη από το ορθοπαιδικό τμήμα και εντός μιας εβδομάδας από το τμήμα θωρακικής χειρουργικής. Ένα δεύτερο ιατρικό πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2009 από το νοσοκομείο «Ευαγγελισμός» επιβεβαίωσε ότι τα τραύματα του προσφεύγοντος οφείλονταν σε

κτυπήματα που καταφέρθηκαν από θλών και αμβλύ όργανο στον κορμό και στο πλευρό του θώρακα και στο αριστερό χέρι.

13. Κατόπιν της εξόδου του από το νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», ο προσφεύγων τέθηκε αμέσως υπό κράτηση στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος, διότι δεν είχε άδεια παραμονής. Την ίδια ημέρα ο επικεφαλής της αστυνομίας αλλοδαπών Αττικής διέταξε την απέλασή του για παράνομη είσοδο στην Ελλάδα και του έδωσε τριάντα ημέρες για να εγκαταλείψει την επικράτεια (απόφαση αριθ. 40725502-γ).

14. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων κατέθεσε μία αίτηση χορήγησης ασύλου. Την ίδια ημέρα, αυτός κατέθεσε στην Υποδιεύθυνση αλλοδαπών Αττικής μία αίτηση για την μη απέλασή του και την άρση της κράτησής του προς τον σκοπό αυτό. Συνόδευσε την αίτησή του με αντιρρήσεις κατά της διατήρησής του υπό κράτηση. Ειδικότερα, αυτός ισχυριζόταν ότι, παρά την κακή κατάσταση της υγείας του μετά την έξοδό του από το νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», οι αρχές τον έθεσαν αμέσως υπό κράτηση ενόψει της απέλασής του. Προσέθετε ότι, παρά τις ειδικές οδηγίες που δόθηκαν από τους θεράποντες ιατρούς στις αρμόδιες αρχές, καμία ιατρική αγωγή δεν του χορηγήθηκε. Ειδικότερα, δεν είχε δεχθεί καμία ιατρική επίσκεψη, τα τραύματά του δεν είχαν καθαριστεί και φορούσε τα ίδια ρούχα με λεκέδες από αίμα. Ο προσφεύγων επιστούσε επίσης την προσοχή των αρχών στο γεγονός ότι δεν είχε κληθεί από την αστυνομία να αναγνωρίσει τα δύο άτομα που είχαν ήδη αναγνωριστεί από τον Α.Σ. Από τον φάκελο προκύπτει ότι ο προσφεύγων δεν έλαβε οποιαδήποτε απάντηση στις αντιρρήσεις του.

15. Στις 9 και 10 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο για εξετάσεις. Σε αυτήν την τελευταία ημερομηνία, του κοινοποιήθηκε η απόφαση της απέλασης. Την ίδια ημέρα, αφέθηκε ελεύθερος με την διαταγή να εγκαταλείψει την ελληνική επικράτεια εντός προθεσμίας τριών ημερών,

16. Στις 31 Μαρτίου 2014, η εξέταση της αίτησης χορήγησης ασύλου του προσφεύγοντος διακόπηκε και η αίτησή του αρχειοθετήθηκε, διότι θεωρήθηκε ότι ο προσφεύγων την είχε ανακαλέσει σιωπηρώς.

Β. Η επίσκεψη του Συνηγόρου του Πολίτη στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος

17. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2009, ο Συνήγορος του Πολίτη ειδοποιήθηκε από την ένωση δικηγόρων για τα δικαιώματα των προσφύγων και των μεταναστών, στην οποία μετέχει η εκπρόσωπος του προσφεύγοντος, σχετικά με τις συνθήκες κράτησης

που επικρατούσαν στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος. Σε ένα έγγραφο που υπογράφηκε από τους εκπροσώπους του προσφεύγοντος και υποβλήθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη, ο προσφεύγων κατήγγειλε την πλήρη απουσία ιατρικής παρακολούθησης κατά την διάρκεια της κράτησής του. Ισχυριζόταν επίσης ότι η αστυνομική έρευνα περατώθηκε χωρίς να κληθεί να δώσει την κατάθεσή του και να ενημερωθεί για την ιατρική κατάστασή του.

18. Στην βάση του άρθρου 4 § 5 του νόμου 3094/2005 (το οποίο του επιτρέπει να ζητεί από τις αρχές πληροφορίες σχετικά με μία υπόθεση, να προβαίνει σε ακροάσεις ατόμων, να διενεργεί αυτοψίες και να διατάζει την διεξαγωγή πραγματογνωμοσυνών), ο Συνήγορος μετέβη στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος προκειμένου να διερευνήσει την κατάσταση του προσφεύγοντος καθώς και ενός άλλου αλλοδαπού ο οποίος ήταν υπό κράτηση εκεί. Στην έκθεσή του, με ημερομηνία της ίδιας ημέρας, ο Συνήγορος σημείωσε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Ο χώρος κράτησης αποτελείτο από τρία κελιά με τέσσερα κρεβάτια (συνολικής χωρητικότητας 12 ατόμων). Κατά την ημερομηνία της επίσκεψής μας (...) υπήρχαν 21 άτομα. Στην είσοδο των κελιών, υπήρχαν κουβέρτες και στρώματα για τους υπεράριθμους κρατούμενους. Όπως ενημερωθήκαμε από τον αστυνομικό που μας συνόδευε, υπήρχαν τρεις τουαλέτες σε αυτόν τον χώρο κράτησης. Οι συνθήκες ήταν αρκετά κακές (ανεπαρκής εξαερισμός, ελλιπής φωτισμός, ανεπαρκής καθαριότητα, αδυναμία εξόδου σε αυτή). Παρά το γεγονός (...) ότι το αστυνομικό τμήμα είχε μεταφερθεί στο κτήριο αυτό επτά χρόνια πριν, ο χώρος παρουσίαζε εμφανή σημάδια φθοράς.

Στην συνέχεια ζητήσαμε να δούμε δύο κρατούμενους.

(...)

Στην συνέχεια, συναντήσαμε τον κ. Rafi Sakar (sic), του οποίου ο δεξιός βραχίονας ήταν περιδεμένος μέχρι τον αγκώνα. Η επικοινωνία μαζί του ήταν πολύ δύσκολη διότι αυτός δεν μιλούσε ούτε αγγλικά ούτε ελληνικά. Για τον λόγο αυτό, η συνομιλία μας έλαβε χώρα παρουσία του συγκρατουμένου του. Ο κ. Sakar εξήγησε ότι τραυματίστηκε σε μία συμπλοκή που είχε λάβει χώρα μερικές μέρες νωρίτερα και ότι είχε νοσηλευθεί. Στην συνέχεια, είχε μεταφερθεί στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος όπου ήταν υπό κράτηση μέχρι σήμερα. Δήλωσε ότι δεν είχε άλλα τραύματα εκτός από εκείνα του δεξιού βραχίονά του. Στην ερώτησή μας για μία ενδεχόμενη μεταφορά σε ένα νοσοκομείο κατά την διάρκεια

της κράτησής του, μας απάντησε ότι είχε μεταφερθεί εκεί την προηγούμενη ημέρα και ότι θα μεταφερόταν και πάλι την ημέρα εκείνη [σημείωση: στις 10 Σεπτεμβρίου 2009]. Σε ό,τι αφορά τον λόγο της κράτησής του, μας απάντησε ότι δεν είχε άδεια παραμονής στην Ελλάδα.

(...)

Πρέπει να αναφερθεί ότι, κατά την διάρκεια της επίσκεψής μας, συναντήσαμε άλλους αλλοδαπούς, οι οποίοι κρατούνταν επίσης στο πλαίσιο μιας διαδικασίας απέλασης, και ότι μερικοί από αυτούς δήλωσαν ότι βρίσκονταν εκεί περισσότερες από εκατό ημέρες.’

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

19. Σε ό,τι αφορά το εθνικό δίκαιο για την διοικητική απέλαση που ίσχυε την εποχή των γεγονότων και την σχετική πρακτική, βλέπε, μεταξύ άλλων, *C.D. και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 33441/10, 33468/10 και 33476/10, §§ 27-33, 19 Δεκεμβρίου 2013).

III. ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

A. Επί του φαινομένου των βιαιοτήτων σε βάρος αλλοδαπών στο κέντρο της Αθήνας

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη

20. Σε μία ειδική έκθεση σχετικά με την ρατσιστική βία του Σεπτεμβρίου 2013, ο Συνήγορος του Πολίτη εκθέτει τα πορίσματά του αφού είχε διεξαγάγει έρευνα δεκαέξι μηνών πάνω στο ζήτημα αυτό. Σημειώνει ότι από το 1998, έτος της θέσπισής του, διαπίστωνε επεισόδια διακρίσεων μέσα στην ελληνική κοινωνία. Από το 2011, σημειώνει ότι είχε εκφράσει πολλές φορές την σοβαρή ανησυχία του λόγω του πολλαπλασιασμού των επεισοδίων βίας ρατσιστικού χαρακτήρα. Ο Συνήγορος συνδέει το φαινόμενο αυτό με την είσοδο στο Κοινοβούλιο της «Χρυσής Αυγής» το 2012, ενός πολιτικού κόμματος που υιοθέτησε έναν λόγο «ακραία ξενοφοβικό, μισαλλόδοξο και ρατσιστικό». Εκτιμά ότι το γεγονός αυτό επέφερε την προοδευτική απενοχοποίηση της ρατσιστικής ρητορικής. Και υιοθέτηση αναλόγων πρακτικών από οργανωμένες ομάδες (σελίδα 8 της έκθεσης).

21. Ο Συνήγορος θεωρεί ότι ο αριθμός και οι ομοιότητες μεταξύ των επεισοδίων ρατσιστικού χαρακτήρα που έλαβαν χώρα στην συνοικία του Αγίου Παντελεήμονος και στην πλατεία Αττικής συνθέτουν μία εικόνα πράξεων οργανωμένων που

διαπράχθηκαν από ιδιώτες παραστρατιωτικούς οι οποίοι είναι μονίμως παρόντες στις συνοικίες αυτές και διαθέτουν τα μέσα για να οργανώνουν «πογκρόμ» κατά των αλλοδαπών και των καταστημάτων τους στο κέντρο της Αθήνας. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, τρεις στις τέσσερις επιθέσεις που καταγράφηκαν είχαν λάβει χώρα στον Άγιο Παντελεήμονα και στην πλατεία Αττικής. Σημειώθηκε επίσης ο εξαιρετικά βίαιος χαρακτήρας τους. Κρίνεται ότι οι επιθέσεις αυτές στόχευαν μάλλον στον θάνατο των θυμάτων παρά στον εκφοβισμό τους.

2. Το Δίκτυο καταγραφής επιθέσεων ρατσιστικού χαρακτήρα

22. Το Δίκτυο καταγραφής επιθέσεων ρατσιστικού χαρακτήρα («το Δίκτυο») είναι ένα δίκτυο συντονισμού περισσότερων μη κυβερνητικών οργανώσεων το οποίο ιδρύθηκε το 2011 και δραστηριοποιείται στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ο στόχος του είναι να καταγράφει κατά τρόπο συστηματικό τα βίαια επεισόδια που έχουν ρατσιστικά αίτια. Η λειτουργία του συντονίζεται από την Εθνική Επιτροπή των δικαιωμάτων του ανθρώπου και το Γραφείο της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες. Σε ό,τι αφορά την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2012, το Δίκτυο κατέγραψε 87 επεισόδια ρατσιστικής βίας, κυρίως στο κέντρο της Αθήνας. Σε 48 περιπτώσεις, τα θύματα δήλωσαν ότι οι δράστες ανήκαν σε εξτρεμιστικές ομάδες. Το 2013 καταγράφηκαν 166 επεισόδια ρατσιστικής βίας από τα οποία 143 αφορούσαν μετανάστες ή πρόσφυγες. Σύμφωνα με το Δίκτυο, ένας αριθμός των βιαιοτήτων προέρχονταν από οργανωμένες ομάδες και σε ορισμένες περιπτώσεις πήγαζαν από αστυνομικούς. Το 2014 καταγράφηκαν 81 επεισόδια αστυνομικής βίας από τα οποία 46 αφορούσαν μετανάστες ή πρόσφυγες. Το Δίκτυο σημείωνε μία τάση να καταστεί σύνηθες το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας. Σημείωνε επίσης ότι ο μεγάλος αριθμός των θυμάτων των πράξεων μίσους ήταν μετανάστες ή πρόσφυγες. Διαπίστωνε επίσης με ανησυχία την εμπλοκή αξιωματικών των δυνάμεων της τάξης στα ρατσιστικά επεισόδια. Η έλλειψη ενός πλαισίου ανεξάρτητης διερεύνησης των επεισοδίων ρατσιστικής βίας μέσα στην αστυνομία ήταν, κατά την άποψη του Δικτύου, ένας από τους κύριους λόγους της καταχρηστικής συμπεριφοράς εκ μέρους ορισμένων αστυνομικών.

3. Διεθνής Αμνηστία

23. Σε μία έκθεση με τον τίτλο «*Imperium in imperio*: μία νοοτροπία κατάχρησης και ατιμωρησίας μέσα στην ελληνική αστυνομία», η οποία δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο 2014, η Διεθνής Αμνηστία έκανε λόγο για μία «δραματική αύξηση» των βιαιοτήτων έναντι των προσφύγων και των μεταναστών στην Ελλάδα από το 2011. Η οργάνωση αναφέρθηκε σε σημαντικά επεισόδια βίας ρατσιστικού χαρακτήρα που συνέβησαν το 2013 στην Αθήνα, ήτοι την φερόμενη ανθρωποκτονία δύο ατόμων από εξτρεμιστές, τα οποία προκάλεσαν ποινικές διώξεις σε βάρος πολλών ατόμων, και μεταξύ αυτών και βουλευτών, μελών του «νεοφασιστικού» κόμματος της Χρυσής Αυγής. Κατά την Διεθνή Αμνηστία, η αστυνομία είχε αποτύχει πολλές φορές να διερευνήσει αποτελεσματικά εγκλήματα μίσους, να διεξαγάγει ταχείες, εμπειριστατωμένες και αμερόληπτες έρευνες και τούτο παρά το γεγονός ότι υπήρχε η υποψία ότι οι φερόμενοι δράστες ανήκαν σε ομάδες εξτρεμιστών και ενεργούσαν οργανωμένα.

24. Η Διεθνής Αμνηστία εξέφρασε την μεγάλη ανησυχία της ως προς την ανεπαρκή αντίδραση της αστυνομίας μπροστά σε εγκλήματα μίσους. Βάσει της έκθεσης, οι ανεπάρκειες της επέμβασής της εκδηλώνονται στους ακόλουθους τομείς: έλλειψη παρέμβασης των αστυνομικών στους τόπους των επιθέσεων, παρά την παρουσία τους, ή παρέμβαση αφού οι δράστες του εγκλήματος είχαν απομακρυνθεί, σύλληψη των θυμάτων και όχι των δραστών των επιθέσεων, αποθάρρυνση των θυμάτων να καταθέσουν μήνυση κατά των φερομένων δραστών της επίθεσης εναντίον τους (σελίδες 27 και 28 της έκθεσης).

25. Σύμφωνα με την Διεθνή Αμνηστία, η έρευνα που διεξήγαγε το γραφείο εσωτερικών υποθέσεων της αστυνομίας για την συμμετοχή μελών του κόμματος Χρυσή Αυγή στην διάπραξη εγκλημάτων μίσους και τον επακόλουθο ρόλο των αξιωματικών της αστυνομίας στον χειρισμό των υποθέσεων αυτών απέληξε σε μία έκθεση, η οποία δόθηκε στην δημοσιότητα από την αστυνομία στις 30 Οκτωβρίου 2013. Η έκθεση διαπίστωσε ότι δέκα αξιωματικοί της αστυνομίας διατηρούσαν δεσμούς με τις εγκληματικές δραστηριότητες που αποδίδονται στην Χρυσή Αυγή. Μεταξύ των αστυνομικών αυτών βρισκόταν ο επικεφαλής του αστυνομικού τμήματος του Αγίου Παντελεήμονος. Εναντίον του ασκήθηκε δίωξη, μεταξύ άλλων, για κατάχρηση εξουσίας, παραβάσεις των νόμων περί ναρκωτικών ουσιών και περί όπλων και ξέπλυμα χρήματος (σελίδα 37 της έκθεσης).

4. Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

26. Η οργάνωση Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Watch) δημοσίευσε το 2012 μία έκθεση ενενήντα εννέα σελίδων με τον τίτλο «Μίσος στους δρόμους-Ξενοφοβική βία στην Ελλάδα». Διαπίστωσε την συνεχή αύξηση των επεισοδίων ρατσιστικού χαρακτήρα στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Ειδικότερα, 51 επιθέσεις κατά αλλοδαπών στο κέντρο της Αθήνας καταγράφηκαν από το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τον Αύγουστο 2009 μέχρι τον Μάιο 2012. Πολλές συνομιλίες με τα θύματα επίθεσης περιλαμβάνονται στην έκθεση. Αυτή επικεντρώνεται στην αποτυχία της αστυνομίας και της δικαιοσύνης να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας. Υποστήριξε ότι, παρά τα εμφανή σημάδια εντατικοποίησης αυτού του τύπου της βίας, η αστυνομία απέτυχε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα κατά τρόπο αποτελεσματικό, να προστατέψει τα θύματα και να οδηγήσει τους δράστες των πράξεων αυτών ενώπιον της δικαιοσύνης.

27. Η έκθεση σημείωσε ότι οι περισσότερες από τις επιθέσεις που διαπράχθηκαν μεταξύ του 2009 και του 2011 κατά των αλλοδαπών έλαβαν χώρα στον Άγιο Παντελεήμονα και στην πλατεία Αττικής. Διαπράχθηκαν από ομάδες ατόμων που δρούσαν ως ιδιώτες παραστρατιωτικοί. Επισημαίνεται η απουσία γενικής στρατηγικής από την αστυνομία προκειμένου να προλάβει και να αποφύγει τις βίαιες και επαναλαμβανόμενες επιθέσεις κατά των μεταναστών (σελίδα 77). Η έκθεση υπογράμμισε ότι αυτή η απουσία στρατηγικής είναι ενδεικτική του γεγονότος ότι μέσα ενημέρωσης, μη κυβερνητικές οργανώσεις και ακόμη και κρατικοί λειτουργοί είχαν ήδη αναφερθεί στον ρόλο των ιδιωτών παραστρατιωτικών στις επιθέσεις αυτές που είχαν και σχέσεις με το «νεοφασιστικό» πολιτικό κόμμα Χρυσή Αυγή (σελίδα 78).

28. Η έκθεση υπογράμμισε ότι υπήρχαν μικρές πιθανότητες για τα θύματα των επιθέσεων να δουν τους δράστες να λογοδοτήσουν για τις πράξεις τους ενώπιον της δικαιοσύνης. Πράγματι, διαπιστώθηκαν σοβαρές ανεπάρκειες στην διεξαγωγή των αστυνομικών ερευνών. Τα θύματα αντιμετώπιζαν συχνά την αδιαφορία της αστυνομίας στην καταγραφή των μηνύσεών τους. Η έκθεση κατέγραψε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αστυνομικοί είχαν αποθαρρύνει θύματα επιθέσεων από το να καταθέσουν μήνυση (σελίδες 74-76, 78-79, 83, 84, 87 της έκθεσης. Τέλος, αυτή κατέληξε ότι οι αστοχίες στην δίωξη των υπευθύνων υποδηλώνουν μία εικόνα αδιαφορίας εκ μέρους της αστυνομίας στην καλύτερη περίπτωση και αμέλειας στην χειρότερη.

Β. Σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος

29. Ο ειδικός εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια πραγματοποίησε μία επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 10 μέχρι τις 20 Οκτωβρίου 2010. Σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης μέσα στα αστυνομικά τμήματα τα οποία επισκέφθηκε (εκείνα του Αγίου Παντελεήμονος, της Ομόνοιας και της Ακρόπολης), διαπίστωσε ότι τα αστυνομικά τμήματα φαίνονταν να χρησιμεύουν ως χώροι κράτησης για τους λαθρομετανάστες επί χρονικά διαστήματα που μπορούν να φθάσουν τους έξι μήνες. Ανέφερε ότι οι κρατούμενοι έπρεπε να παίρνουν την άδεια των αστυνομικών για να χρησιμοποιήσουν τις τουαλέτες, ότι δεν μπορούσαν να κάνουν ντους, ότι ήταν υποχρεωμένοι να κοιμούνται επί δύο εβδομάδες πάνω σε πάγκους ή στο δάπεδο και ότι τα κελιά του αστυνομικού τμήματος του Αγίου Παντελεήμονος ήταν σκοτεινά και αποπνικτικά.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 2, 3 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

30. Ο προσφεύγων επικαλείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 2 της Σύμβασης, ότι οι εθνικές αρχές δεν εκπλήρωσαν την υποχρέωσή τους να διεξαγάγουν μία πραγματική έρευνα σχετικά με την σοβαρή επίθεση που δέχθηκε. Παραπονείται επίσης για τις συνθήκες κράτησής του στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος καθώς και για τις ανεπάρκειες σχετικά με την ιατρική παρακολούθησή του. Τέλος, καταγγέλλει την έλλειψη μιας πραγματικής προσφυγής η οποία θα του επέτρεπε να παραπονεθεί για τις συνθήκες της κράτησής του. Επικαλείται προς τούτο τα άρθρα 3 και 13 αντίστοιχα. Οι διατάξεις αυτές έχουν ως εξής:

Άρθρο 2

«1. Το δικαίωμα εκάστου προσώπου εις την ζωήν προστατεύεται υπό του νόμου. Εις ουδένα δύναται να επιβληθή εκ προθέσεως θάνατος, ειμή εις εκτέλεσιν θανατικής ποινής εκ- διδομένης υπό δικαστηρίου εν περιπτώσει αδικήματος τιμωρουμένου υπό του νόμου δια της ποινής ταύτης.

2. Ο θάνατος δεν θεωρείται ως επιβαλλόμενος κατά παράβασιν του άρθρου τούτου, εις άς περιπτώσεις θα επήρχετο συνεπεία χρήσεως βίας καταστάσης απολύτως αναγκαίας:

α) δια την υπεράσπισιν οιοδήποτε προσώπου κατά παρανόμου βίας.

Β) δια την πραγματοποίησιν νομίμου συλλήψεως ή προς παρεμπόδισιν αποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου.

Γ) δια την καταστολήν, συμφώνως τω νόμω, στάσεως ή ανταρσίας.»

Άρθρο 3

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

Άρθρο 13

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

Α. Προκαταρκτική παρατήρηση

31. Ο προσφεύγων παραπονείται υπό το πρίσμα του άρθρου 2 της Σύμβασης για τις ελλείψεις της διαδικασίας που ακολουθήθηκε μετά την σωματική επίθεση που δέχθηκε από μία ομάδα ατόμων. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η πρώτη φράση του άρθρου 2 § 1 μπορεί να επιβάλει μία θετική υποχρέωση στο Κράτος: να προστατεύει την ζωή του ατόμου έναντι των τρίτων ή έναντι του κινδύνου μιας ασθένειας που μπορεί να επιφέρει τον θάνατο (*Osman κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 28 Οκτωβρίου 1998, §§ 115-122, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-VIII - *L.C.B. κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 9 Ιουνίου 1998, §§ 36-41, *Recueil* 1998-III). Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει επίσης ότι το άρθρο 2 της Σύμβασης μπορεί να έχει εφαρμογή όταν ο ενδιαφερόμενος έπεσε θύμα μιας συμπεριφοράς η οποία, από την ίδια την φύση της, έθεσε την ζωή του σε κίνδυνο, ακόμη και αν τελικώς επέζησε (*Μακαρατζής κατά Ελλάδας* [GC], αριθ. 50385/99, § 55, CEDH 2004-XI). Αυτό θα συνέβαινε για παράδειγμα στην περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος τελικώς επέζησε από ένα σοβαρό ατύχημα που έθεσε σε κίνδυνο την ζωή του (βλέπε *Iliya Petrov κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 19202/03, § 54, 24 Απριλίου 2012). Το Δικαστήριο ακολούθησε μία παρόμοια προσέγγιση σε υποθέσεις που δεν αφορούσαν κρατικούς λειτουργούς (*Dimitar Shopov κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 17253/07, § 29, 16 Απριλίου 2013).

32. Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα ιατρικά πιστοποιητικά που συντάχθηκαν από το νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», ο προσφεύγων είχε τραυματισθεί από ένα θλων και

αμβλύ όργανο στον θώρακα και στο αριστερό χέρι. Αν και τα τραύματα του προσφεύγοντος θα μπορούσαν να είναι σοβαρά, δεν προκύπτει από τον φάκελο ότι κινδύνευσε η ζωή του προσφεύγοντος. Κατά συνέπεια, το άρθρο 2 δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής εν προκειμένω.

33. Εξάλλου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, έχοντας την ευθύνη του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, δεν θεωρεί ότι δεσμεύεται από τον χαρακτηρισμό που τους αποδίδουν οι προσφεύγοντες ή οι κυβερνήσεις. Υπενθυμίζει επίσης ότι μία αιτίαση χαρακτηρίζεται από τα πραγματικά περιστατικά που καταγγέλλει και όχι από τους επικαλούμενους απλούς ισχυρισμούς ή τα νομικά επιχειρήματα (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Guerra και λοιποί κατά Ιταλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, § 44, *Recueil* 1998-I – *Eugenia Lazăr κατά Ρουμανίας*, αριθ. 32146/05, § 60, 16 Φεβρουαρίου 2010). Υπό το φως αυτών των αρχών, το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο, κάτω από τις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης, να εξετάσει τα παράπονα του προσφεύγοντος ως προς τον πραγματικό χαρακτήρα της έρευνας για το επίδικο συμβάν, υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης.

B. Επί του παραδεκτού

1. Οι θέσεις των διαδίκων

34. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται κατ'αρχήν ότι, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου που παρήλθε από την κατάθεση της παρούσας προσφυγής, ο προσφεύγων θα μπορούσε να μην επιθυμεί πλέον την συνέχισή της. Ζητεί από το Δικαστήριο να της χορηγήσει μία πιο πρόσφατη εξουσιοδότηση με την οποία ο προσφεύγων να βεβαιώνει την πρόθεσή του να συνεχιστεί η εξέταση της προσφυγής από το Δικαστήριο.

35. Κατά δεύτερο λόγο, η Κυβέρνηση επικαλείται την μη εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων. Ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων παρέλειψε να εξαντλήσει τα ένδικα μέσα τόσο σε ό,τι αφορά την απόφαση που διέταξε την απέλασή του όσο και ως προς τις συνθήκες κράτησής του. Σε ό,τι αφορά την απόφαση απέλασης, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι, όπως προκύπτει από την δικογραφία, ο προσφεύγων δεν προσέφυγε ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων με μία αίτηση ακύρωσης της απόφασης απέλασης. Παρατηρεί ότι αυτός μπορούσε να συνδυάσει την αίτηση ακύρωσής του με μία αίτηση αναστολής της εκτέλεσης της απέλασης. Προκειμένου μάλιστα να αποφύγει την εκτέλεση της απέλασης μέχρις ότου να αποφανθεί το δικαστήριο επί της αίτησης αναστολής, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι θα του ήταν

δυνατό να καταθέσει ένα αίτημα για την έκδοση μιας προσωρινής διαταγής, η οποία εξετάζεται με μία ιδιαίτερα ταχεία διαδικασία.

36. Επίσης, σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι ο προσφεύγων παρέλειψε να καταθέσει μία αγωγή αποζημίωσης στην βάση του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα σε συνδυασμό με τις διατάξεις τις εφαρμοστέες στους αλλοδαπούς οι οποίοι αποτελούν το αντικείμενο μιας διοικητικής απόφασης απέλασης, και ειδικότερα: τα άρθρα 66 § 4, 66 § 5 δ), 90 § 3 β), 91 § 1 και 92 §§ 6 και 7 του προεδρικού διατάγματος 141/1991 σχετικά με τις αρμοδιότητες των οργάνων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, καθώς και τα άρθρα 2 και 3 του προεδρικού διατάγματος 254/2004 το οποίο θέσπισε κώδικα δεοντολογίας των αστυνομικών. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, η αγωγή αποζημίωσης συνιστούσε ένα ένδικο μέσο που θα μπορούσε να ασκηθεί από τον προσφεύγοντα.

37. Αναφερόμενος στην νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι τα ένδικα μέσα που επικαλείται η Κυβέρνηση δεν είναι αποτελεσματικά.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

38. Κατ'αρχήν, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων προσκόμισε μία εξουσιοδότηση εκπροσώπησης από την δικηγόρο του υπογεγραμμένη από τον ίδιο στις 9 Σεπτεμβρίου 2009. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι το έγγραφο αυτό αποδεικνύει, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κανονισμού του, την πρόθεση του προσφεύγοντος να υποβάλει την παρούσα προσφυγή στο Δικαστήριο μέσω της εκπροσώπου του. Κατά συνέπεια, η ένσταση απαραδέκτου *ratione personae* η οποία προβλήθηκε κατ'ουσίαν από την Κυβέρνηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

39. Κατά δεύτερο λόγο, σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του κανόνα της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων με την έννοια του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην εφαρμοστέα εν προκειμένω νομολογία (βλέπε ειδικότερα *Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §§ 65-69, *Recueil* 1996-IV, και *Vučković και λοιποί κατά Σερβίας* [GC], αριθ. 17153/11, §§ 69-77, 25 Μαρτίου 2014).

40. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την νομολογία του, σύμφωνα με την οποία, αφενός, η αίτηση αναστολής της απόφασης απέλασης καθώς και η αίτηση αναστολής της εκτέλεσης και, αφετέρου, η αγωγή αποζημίωσης η οποία προβλέπεται από το προαναφερθέν άρθρο 105 δεν συνιστούν πραγματικές προσφυγές ως προς την κράτηση αλλοδαπών ενόψει της απέλασής τους (*S.D. κατά Ελλάδας*, αριθ. 53541/07,

11 Ιουνίου 2009 - *Tabesh κατά Ελλάδας*, αριθ. 8256/07, 26 Νοεμβρίου 2009 - *A.A. κατά Ελλάδας*, αριθ. 12186/08, 22 Ιουλίου 2010 - *R.U. κατά Ελλάδας*, αριθ. 2237/08, 7 Ιουνίου 2011 - *A.F. κατά Ελλάδας*, αριθ. 53709/11, 13 Ιουνίου 2013 - *De los Santos και de la Cruz κατά Ελλάδας*, αριθ. 2134/12 και 2161/12, 26 Ιουνίου 2014).

41. Κατά τα λοιπά και σε ό,τι αφορά ειδικότερα την αίτηση ακύρωσης κατά της απόφασης απέλασης αριθ. 4072550/2-α, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι παρούσες αιτιάσεις δεν στοχεύουν την διαδικασία απέλασης που είχε εισαχθεί κατά του προσφεύγοντος. Αυτός παραπονείται μόνον για τις οικονομικές αστοχίες κατά την διεξαγωγή της έρευνας για την αναγνώριση και την τιμωρία των δραστών καθώς και για τις συνθήκες της κράτησής του, συμπεριλαμβανομένης και της ιατρικής παρακολούθησής του. Κατά συνέπεια, η αίτηση ακύρωσης που προσβάλλει την νομιμότητα της απόφασης απέλασης δεν θα θεράπευε τις παραβιάσεις της Σύμβασης για τις οποίες ο προσφεύγων παραπονείται εν προκειμένω.

42. Σε κάθε περίπτωση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι στις 7 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής προκειμένου η διοίκηση να μην προβεί στην απέλασή του και να αρθεί η κράτησή του. Με την ίδια αίτηση, ο προσφεύγων έθιγε επίσης ζητήματα σχετικά με την καταλληλότητα της ιατρικής παρακολούθησής του καθώς και της αστυνομικής έρευνας για την επίδικη επίθεση.

43. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση της μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων. Διαπιστώνει επίσης ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι αυτή δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Την κηρύσσει συνεπώς παραδεκτή.

Γ. Επί της ουσίας

1. Οι θέσεις των διαδίκων

44. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι αστυνομικές αρχές δεν μπορούσαν να γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι η σωματική ακεραιότητα του προσφεύγοντος θα μπορούσε να απειληθεί από την ομάδα των οπλισμένων ατόμων που του επιτέθηκαν. Προσθέτει ότι, για αντικειμενικούς λόγους, δεν είναι δυνατόν να ενεργεί προληπτικώς σε αυτό το είδος των καταστάσεων. Σημειώνει ότι η αστυνομική έρευνα ήταν επαρκής και ότι ανοίχθηκε δικογραφία μετά την καταγγελία των επιδίκων συμβάντων στην αστυνομία. Στο σημείο αυτό, σημειώνει ότι η θέση της υπόθεσης στο αρχείο

των αγνώστων δραστών αδικημάτων δεν αποκλείει το να ανοιγεί εκ νέου στο μέλλον σε περίπτωση αναγνώρισης των δραστών της επίθεσης.

45. Σε ό,τι αφορά τις υλικές συνθήκες της κράτησης του προσφεύγοντος, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ειδικότερα ότι αυτές ήταν αποδεκτές ως προς την υγιεινή, την διατροφή και την επικοινωνία του προσφεύγοντος με τους συγγενείς και τους δικηγόρους του. Προσθέτει ότι η ιατρική παρακολούθηση του προσφεύγοντος ήταν ικανοποιητική και ότι αυτός μεταφέρθηκε δύο φορές στο νοσοκομείο. Η Κυβέρνηση συμπεραίνει ότι, λαμβάνοντας υπόψη την σύντομη περίοδο κατά την διάρκεια της οποίας ο προσφεύγων κρατήθηκε στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος, καμία παραβίαση του άρθρου 3 δεν μπορεί να διαπιστωθεί εν προκειμένω.

46. Ο προσφεύγων απαντά ότι η επίθεση την οποία υπέστη από την ομάδα των εξτρεμιστών θα μπορούσε να του κοστίσει την ζωή. Υποστηρίζει ειδικότερα ότι οι εθνικές αρχές παρέλειψαν να διεξαγάγουν μία πραγματική έρευνα προκειμένου να συλλάβουν και να τιμωρήσουν τους δράστες της επίθεσης. Προσθέτει ότι η διαδικασία η οποία ακολουθήθηκε από τις αστυνομικές και τις δικαστικές αρχές παρουσίασε πολλές αστοχίες. Αναφέρεται ειδικότερα στην αυθαίρετη και τιμωρητική συμπεριφορά που η αστυνομία επιφύλαξε στον A.S. και καταλήγει ότι το γεγονός ότι αυτός ανακρίθηκε ολόκληρη την νύχτα και ότι ασκήθηκε δίωξη σε βάρος του δεν θα μπορούσε να έχει άλλο στόχο από το να τον εκφοβίσει. Ο προσφεύγων αναφέρεται επίσης στις εκθέσεις που συντάχθηκαν από διεθνείς και εθνικούς φορείς και που, κατά την άποψή του, επιβεβαιώνουν την αύξηση στο κέντρο της Αθήνας των εγκλημάτων ρατσιστικού χαρακτήρα, τα οποία διαπράττονται από ομάδες ατόμων τα οποία ανήκουν στην άκρα δεξιά. Σημειώνει ότι η επίθεση εναντίον του δεν ήταν μία μεμονωμένη περίπτωση, αλλά αποτελούσε τμήμα ενός σχεδίου συστηματικών επιθέσεων που διαπράττονται από εξτρεμιστές κατά αλλοδαπών στο κέντρο της Αθήνας. Προσθέτει ότι, παρά την ανησυχητική αυτή κατάσταση που σχετίζεται με ένα συστημικό πρόβλημα και που όφειλε να κινητοποιήσει τους αρμόδιους φορείς, η αστυνομία του Αγίου Παντελεήμονος δεν επέδειξε οποιαδήποτε βούληση να προβεί σε πραγματική έρευνα.

47. Τέλος, ο προσφεύγων σημειώνει ότι στις 7 και 9 Σεπτεμβρίου 2009, δέχθηκε επισκέψεις από μία ομάδα δικηγόρων για τα δικαιώματα των προσφύγων και των μεταναστών. Ισχυρίζεται ότι, κατά τις επισκέψεις αυτές, οι δικηγόροι συνοδεύονταν από άτομα που βρίσκονταν μέσα στους χώρους του αστυνομικού τμήματος του Αγίου Παντελεήμονος και που γνώριζαν την υπόθεση της επίθεσης την οποία υπέστη ο

προσφεύγων. Ισχυρίζεται ότι τα άτομα αυτά παρεμπόδισαν, παρουσία των αστυνομικών, την πρόσβαση των δικηγόρων, ότι απηύθυναν απειλές εναντίον τους και ότι τους κατέστησαν υπεύθυνους για τα προβλήματα που θα συναντούσαν με άτομα αλλοδαπής προέλευσης.

48. Σε ό,τι αφορά τις συνθήκες της κράτησής του, ο προσφεύγων παραπέμπει ιδίως στα συμπεράσματα του Συνηγόρου του Πολίτη ο οποίος προέβη σε μία αυτοψία. Σημειώνει ότι η θέση του υπό κράτηση, παρά την κατάσταση της υγείας του, ήταν απαράδεκτη. Προσθέτει ότι η ιατρική παρακολούθησή του ήταν ανεπαρκής και ότι οι αρχές ουδόλως έλαβαν υπόψη την εξαιρετικά ευάλωτη κατάστασή του. Επί πλέον, οι αστυνομικές αρχές δεν τον μετέφεραν στο νοσοκομείο την 1^η και στις 8 Σεπτεμβρίου 2009, αν και οι συστάσεις των ιατρών υπήρξαν σαφείς ως προς το ζήτημα αυτό.

49. Επίσης, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι κρατήθηκε στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος μέσα σε ένα κελί με είκοσι-έξι ακόμη άτομα. Το κελί δεν φωτιζόταν ούτε αεριζόταν κατάλληλα, τα κρεβάτια δεν ήταν αρκετά και δεν υπήρχε καμία δυνατότητα περιπάτου σε μία εσωτερική αυλή.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

(α) Επί των υλικών συνθηκών της κράτησης

ι. Υπενθύμιση των γενικών αρχών

50. Σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές που αφορούν την εφαρμογή του άρθρου 3 της Σύμβασης στις υποθέσεις που θέτουν ζητήματα παρόμοια με αυτά που τίθενται από την παρούσα, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική εφαρμοστέα νομολογία του (βλέπε ιδιαιτέρως, *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, §§ 90-94, CEDH 2000-XI - *Peers κατά Ελλάδας*, αριθ. 28524/95, §§ 67-68, CEDH 2001-III - *Kalachnikov κατά Ρωσίας*, αριθ. 47095/99, § 95, CEDH 2002-VI - *Riad και Idiab κατά Βελγίου*, αριθ. 29787/03 και 29810/03, § 97, 24 Ιανουαρίου 2008 – πιο πάνω αναφερόμενη *Tabesh*, §§ 34-37 – πιο πάνω αναφερόμενη *Rahimi*, §§ 59-62 – πιο πάνω αναφερόμενη *R.U. κατά Ελλάδας*, §§ 54-56 – πιο πάνω αναφερόμενη *A.F. κατά Ελλάδας*, §§ 68-70 – πιο πάνω αναφερόμενη *De los Santos και de la Cruz*, § 43).

51. Εξάλλου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει την νομολογία του σύμφωνα με την οποία το άρθρο 3 δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως θεσπίζον μία γενική υποχρέωση απόλυσης κρατουμένου για λόγους υγείας ή τοποθέτησής του σε πολιτικό δικαστήριο προκειμένου αυτός να τύχει ιατρικής περίθαλψης ειδικού τύπου. Εν τούτοις, το άρθρο

αυτό επιβάλλει στο Κράτος να εξασφαλίζει ότι όλοι οι κρατούμενοι κρατούνται υπό συνθήκες συμβατές με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ότι ο τρόπος εκτέλεσης του μέτρου δεν υποβάλλουν τον ενδιαφερόμενο σε απελπισία ή σε δοκιμασία η ένταση της οποίας υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου που είναι σύμφυτο με την κράτηση και ότι, λαμβανομένων των πρακτικών απαιτήσεων της φυλάκισης, η υγεία και η ευεξία του κρατούμενου εξασφαλίζονται κατά τρόπο επαρκή, ιδιαίτερα με την χορήγηση της απαιτούμενης ιατρικής περίθαλψης (πιο πάνω αναφερόμενη *Kudla*, § 94).

52. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι οι εθνικές αρχές οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι η διάγνωση και η περίθαλψη μέσα στις φυλακές, συμπεριλαμβανομένων και των νοσοκομείων των φυλακών, πραγματοποιούνται ταχέως και είναι οι κατάλληλες. Οφείλουν επίσης να εξασφαλίζουν ότι, όταν τούτο καθίσταται αναγκαίο από την κατάσταση της υγείας του κρατούμενου, η παρακολούθηση να λαμβάνει χώρα σε τακτά διαστήματα και να περιλαμβάνει μία πλήρη θεραπευτική στρατηγική με στόχο την ανάρρωση του κρατουμένου ή, τουλάχιστον, την αποφυγή της επιδείνωσης της κατάστασής του (*Pitalev κατά Ρωσίας*, αριθ. 34393/03, § 54, 30 Ιουλίου 2009). Έχοντας επίγνωση των πρακτικών απαιτήσεων της κράτησης, το Δικαστήριο αναγνωρίζει στον εαυτό του επαρκή ελαστικότητα ώστε να αποφασίζει, κατά περίπτωση, αν οι ελλείψεις στην ιατρική περίθαλψη ήταν συμβατές με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια του κρατουμένου (*Aleksanyan κατά Ρωσίας*, αριθ. 46468/06, § 140, 22 Δεκεμβρίου 2008). Η εν λόγω περίθαλψη που παρέχεται σε χώρο κράτησης πρέπει να είναι κατάλληλη, δηλαδή επιπέδου συγκρίσιμου με εκείνο που οι αρχές του Κράτους έχουν δεσμευτεί να παρέχουν στο σύνολο του πληθυσμού (*Cara-Damiani κατά Ιταλίας*, αριθ. 2446/05, § 66, 7 Φεβρουαρίου 2012).

53. Τέλος, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι οι πληροφορίες που αφορούν τις συνθήκες κράτησης, συμπεριλαμβανομένων και των ζητημάτων της ιατρικής περίθαλψης, είναι πιο εύκολα προσπελάσιμες για τις εθνικές αρχές από ό,τι για τους ενδιαφερόμενους. Πράγματι, οι προσφεύγοντες μπορεί να συναντούν δυσχέρειες στην εξασφάλιση των αποδεικτικών στοιχείων που είναι ικανά να στηρίξουν τις αιτιάσεις τους προς τούτο. Αυτό που απαιτείται από τους προσφεύγοντες γενικώς στις περιπτώσεις αυτές είναι να υποβάλουν τουλάχιστον μία λεπτομερή έκθεση των πραγματικών περιστατικών για τα οποία παραπονούνται. Τότε η Κυβέρνηση θα έχει την ευθύνη να παρέξει τις εξηγήσεις και τα έγγραφα στα οποία αυτές στηρίζονται

(βλέπε *Salakhon και Islyamona κατά Ουκρανίας*, αριθ. 28005/08, § 132, 14 Μαρτίου 2013).

ii. Εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση

54. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, κατά την επίσκεψή του στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος, στις 10 Σεπτεμβρίου 2009, όπου ο προσφεύγων ήταν τότε κρατούμενος, ο Συνήγορος του Πολίτη έκανε μία διαπίστωση υπερπλήρωσης. Ειδικότερα, αυτός σημείωσε ότι ο χώρος κράτησης είχε συνολική δυναμικότητα δώδεκα ατόμων και ότι την ημερομηνία της επίσκεψης υπήρχαν εκεί είκοσι ένας κρατούμενοι. Ο Συνήγορος υπογράμμισε επίσης την έλλειψη εξαερισμού, την ανεπάρκεια του φωτισμού, την έλλειψη καθαριότητας και την αδυναμία των κρατουμένων να βγουν σε μία αυτή. Σημείωσε επίσης ότι, παρά την σχετικά πρόσφατη μεταφορά του αστυνομικού τμήματος σε αυτό το κτήριο (επτά χρόνια πριν), αυτό παρουσίαζε εμφανή σημάδια φθοράς.

55. Ωσαύτως, ο Ειδικός Εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια, σε επίσκεψή του στην Ελλάδα από τις 10 μέχρι τις 20 Οκτωβρίου 2010, ήτοι ένα έτος μετά την κράτηση του προσφεύγοντος, διαπίστωσε, σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης μέσα στα αστυνομικά τμήματα που είχε επισκεφθεί (μεταξύ των οποίων και αυτό του Αγίου Παντελεήμονος), ότι αυτά τα αστυνομικά τμήματα φαίνονταν να χρησιμεύουν ως χώροι κράτησης παρανόμων μεταναστών για χρονικά διαστήματα που μπορούσαν να φθάσουν τους έξι μήνες. Ο Εισηγητής ανέφερε ειδικότερα ότι οι κρατούμενοι έπρεπε να λαμβάνουν την άδεια των αστυνομικών για να χρησιμοποιήσουν τις τουαλέτες, ότι δεν μπορούσαν να κάνουν ντους, ότι ήταν υποχρεωμένοι να κοιμούνται επί διαστήματα δύο εβδομάδων πάνω σε πάγκους ή στο δάπεδο και ότι, στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος, τα κελιά ήταν σκοτεινά και αποπνικτικά (βλέπε, επίσης, *Ahmade κατά Ελλάδας*, αριθ. 50520/09, § 99, 25 Σεπτεμβρίου 2012).

56. Επίσης, σε ό,τι αφορά την ειδική κατάσταση του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, μετά την επίθεση την οποία υπέστη στις 27 Αυγούστου 2009, αυτός μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός» όπου παρέμεινε τέσσερις ημέρες. Κατά την έξοδό του, τέθηκε αμέσως υπό κράτηση στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος για τον λόγο ότι δεν διέθετε άδεια παραμονής στην Ελλάδα. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 3 δεν θεσπίζει μία γενική υποχρέωση απόλυσης κρατουμένου για λόγους υγείας (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 51). Έπεται

λοιπόν *a fortiori* ότι η θέση υπό κράτηση ενός ατόμου που έχει προβλήματα υγείας δεν αντιβαίνει αφ'εαυτής στην προαναφερθείσα διάταξη. Εν τούτοις, οι αρχές οφείλουν να εξασφαλίζουν στο ενδιαφερόμενο άτομο συνθήκες κράτησης συμβατές με την κατάσταση της υγείας του και τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Εν προκειμένω, οι αστυνομικές αρχές δεν ζήτησαν προηγουμένως να μάθουν από τις αρχές του νοσοκομείου «Ευαγγελισμός» αν η κατάσταση της υγείας του προσφεύγοντος επέτρεπε την θέση του υπό κράτηση αμέσως μετά την έξοδό του από το νοσοκομείο.

57. Επί πλέον, ορισμένες ελλείψεις μπορούν να διαπιστωθούν ως προς την επαρκή λήψη υπόψη εκ μέρους των αστυνομικών αρχών της ιατρικής κατάστασης του προσφεύγοντος και της ευάλωτης θέσης του κατά την διάρκεια της κράτησής του στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος. Έτσι, ο προσφεύγων ισχυρίζεται, χωρίς να αντικρούεται από την Κυβέρνηση, ότι, όταν τέθηκε υπό κράτηση φορούσε πάντοτε τα ίδια ενδύματα που ήταν λεκιασμένα με αίμα και ότι οι αστυνομικές αρχές δεν του προσέφεραν καθαρά ρούχα στην διάρκεια της κράτησής του. Σε αυτό προστίθεται η αδυναμία του προσφεύγοντος να κάνει ένα ντους και να περιποιηθεί τα τραύματά του σε ολόκληρη την διάρκεια της κράτησής του. Το Δικαστήριο σημειώνει στο σημείο αυτό ότι, παρά τις συγκεκριμένες οδηγίες που περιέχονταν στο από 31 Αυγούστου 2009 ιατρικό πιστοποιητικό του νοσοκομείου «Ευαγγελισμός», ήτοι ότι ο προσφεύγων έπρεπε να μεταφερθεί εκεί την 1^η και στις 8 Σεπτεμβρίου 2009 για να υποβληθεί σε νέες εξετάσεις, αυτός μεταφέρθηκε εκεί μόλις στις 9 Σεπτεμβρίου 2009, δηλαδή μία ημέρα πριν από την απόλυσή του. Η Κυβέρνηση δεν δίνει κάποια εξήγηση προς τούτο.

58. Λαμβάνοντας υπόψη όσα εκτίθενται πιο πάνω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι αρμόδιες αρχές δεν εγγυήθηκαν στον προσφεύγοντα συνθήκες κράτησης σύμφωνες προς το άρθρο 3 της Σύμβασης ούτε εξασφάλισαν την υγεία και την ευεξία του κατά τρόπο επαρκή. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση της προαναφερθείσας διάταξης.

59. Τέλος, λαμβανομένων υπόψη των πιο πάνω σκέψεων ως προς το ζήτημα της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι το Κράτος παρέβη επίσης τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 13 της Σύμβασης (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη *Ahmade*, § 104).

β) Επί του πραγματικού της διαδικασίας η οποία ακολουθήθηκε σχετικά με την επίθεση σε βάρος του προσφεύγοντος.

ι. Υπενθύμιση των γενικών αρχών

60. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εξ αρχής ότι οι κακομεταχειρίσεις πρέπει να φθάσουν έναν ελάχιστο βαθμό σοβαρότητας προκειμένου να μπορούν να υπαχθούν στο άρθρο 3. Η εκτίμηση είναι σχετική: εξαρτάται από το σύνολο των στοιχείων της υπόθεσης. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως η φύση και οι περιστάσεις της μεταχείρισης, η διάρκειά της, οι φυσικές ή ψυχικές επιπτώσεις της, καθώς και, μερικές φορές, το φύλο, η ηλικία και η κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε *Price κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 33394/96, § 24, CEDH 2001-VII). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι κακοποίηση που υπέστη ο προσφεύγων κατά την επίθεση εναντίον του στις 27 Αυγούστου 2009 στον δρόμο είναι επαρκώς σοβαρή για να στοιχειοθετήσει κακομεταχείριση με την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης.

61. Σε συνδυασμό με το άρθρο 3, η υποχρέωση του άρθρου 1 της Σύμβασης, η οποία επιβάλλει στα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη να εγγυώνται σε κάθε άτομο που υπάγεται στην δικαιοδοσία τους τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται από την Σύμβαση, τα υποχρεώνει να λαμβάνουν, κάτω από ορισμένες συνθήκες, μέτρα ικανά να εμποδίσουν την κακομεταχείριση των ατόμων αυτών, ακόμη και όταν αυτή διαπράττεται από ιδιώτες (βλέπε *M.C. κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 39272/98, § 149, CEDH 2003-XII – C.A.S. και *C.S. κατά Ρουμανίας*, αριθ. 26692/05, § 68, 20 Μαρτίου 2012). Το άρθρο 3 της Σύμβασης μπορεί να γεννήσει επίσης μία θετική υποχρέωση για τις αρχές να διεξαγάγουν μία επίσημη έρευνα. Μία τέτοια θετική υποχρέωση δεν θα μπορούσε κατ'αρχήν να περιοριστεί μόνον στις περιπτώσεις της κακομεταχείρισης εκ μέρους των κρατικών λειτουργών (βλέπε προαναφερόμενη *M.C. κατά Βουλγαρίας*, § 151 – *Šečić κατά Κροατίας*, αριθ. 40116/02, § 53, 31 Μαΐου 2007).

62. Προκειμένου για την κατάσταση ενός ατόμου που παραπονείται για κακομεταχείριση διαπραχθείσα από ιδιώτες, όπως εν προκειμένω, και όχι από λειτουργούς του ιδίου του εναγομένου Κράτους, το Δικαστήριο παραπέμπει στις γενικές αρχές οι οποίες εξάγονται από την νομολογία του, ιδιαίτερα στις υποθέσεις *Membres de la Congrégation des témoins de Jéhovah de Gldani και λοιποί κατά Γεωργίας* (αριθ. 71156/01, §§ 96-97, 3 Μαΐου 2007), *Šečić* (προαναφερόμενη, § 52), *Denis Vasilyev κατά Ρωσίας* (αριθ. 32704/04, §§ 98-99, 17 Δεκεμβρίου 2009), *T.M. και C.M. κατά Δημοκρατίας της Μολδαβίας* (αριθ. 26608/11, §§ 35-39, 28 Ιανουαρίου

2014), και *İbrahim Demirtaş κατά Τουρκίας* (αριθ. 25018/10, §§ 25-29, 28 Οκτωβρίου 2014).

63. Το Δικαστήριο σημειώνει ειδικότερα ότι οι αρχές του Κράτους οφείλουν να διεξάγουν μία εμπεριστατωμένη και πραγματική έρευνα που μπορεί να οδηγήσει στην αναγνώριση και στην τιμωρία των υπευθύνων (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Krastanov κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 50222/99, § 48, 30 Σεπτεμβρίου 2004 - *Çamdereli κατά Τουρκίας*, αριθ. 28433/02, §§ 28-29, 17 Ιουλίου 2008 - *Vladimir Romanov κατά Ρωσίας*, αριθ. 41461/02, §§ 79 και 81, 24 Ιουλίου 2008). Αυτή η πλευρά της θετικής υποχρέωσης δεν απαιτεί αναγκαστικά μία καταδίκη αλλά την πραγματική εφαρμογή των νόμων, ιδίως των ποινικών, για την εξασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από το άρθρο 3 της Σύμβασης (*Beganović κατά Κροατίας*, αριθ. 46423/06, § 69 και επόμενα, CEDH 2009 (αποσπάσματα), και *Ebcin κατά Τουρκίας*, αριθ. 19506/05, § 29, 1^η Φεβρουαρίου 2011 και τις αναγραφόμενες σε αυτήν παραπομπές). Επί πλέον, οι αρχές οφείλουν να έχουν λάβει όλα τα εύλογα μέτρα που διαθέτουν για να εξασφαλίσουν την συλλογή των αποδείξεων οι οποίες σχετίζονται με τα επίδικα πραγματικά περιστατικά (προαναφερόμενη *Šečić*, § 54).

64. Στην υποχρέωση της διεξαγωγής έρευνας εμπεριέχεται επίσης μία απαίτηση εύλογης ταχύτητας και επιμέλειας (βλέπε, *mutatis mutandis*, *McKerr κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 28883/95, §§ 113-114 - *Tahsin Acar κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 26307/95, §§ 223-224, CEDH 2004-III). Οι μηχανισμοί προστασίας που προβλέπονται από το εσωτερικό δίκαιο πρέπει να λειτουργούν στην πράξη μέσα σε λογικές προθεσμίες που επιτρέπουν την ολοκλήρωση της εξέτασης επί της ουσίας των συγκεκριμένων υποθέσεων οι οποίες τους υποβάλλονται (βλέπε, *mutatis mutandis*, *G.N. και λοιποί κατά Ιταλίας*, αριθ. 43134/05, §§ 96-102, 1^η Δεκεμβρίου 2009, και *Opuz κατά Τουρκίας*, αριθ. 33401/02, §§ 150-151, CEDH 2009). Πράγματι, η υποχρέωση του Κράτους βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης δεν μπορεί να θεωρείται ότι πληρούται, όταν οι προβλεπόμενοι από το εσωτερικό δίκαιο μηχανισμοί προστασίας υφίστανται μόνον στην θεωρία: πρέπει προπαντός να λειτουργούν αποτελεσματικά στην πράξη, γεγονός που προϋποθέτει μία εξέταση της υπόθεσης έγκαιρη και χωρίς περιττές καθυστερήσεις (πιο πάνω αναφερόμενη *İbrahim Demirtaş*, § 30). Τέλος, όταν υπάρχει η υποψία ότι μία πράξη βίας προέρχεται από ρατσιστικές συμπεριφορές, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διεξαχθεί η επίσημη έρευνα με επιμέλεια και αμεροληψία, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης της συνεχούς επανεπιβεβαίωσης της καταδίκης, εκ μέρους της κοινωνίας, του ρατσισμού και του

εθνοτικού μίσους και της διατήρησης της εμπιστοσύνης των μειονοτήτων στην ικανότητα των αρχών να τους προστατεύει από την απειλή της ρατσιστικής βίας (*Natchova και λοιποί κατά Βουλγαρίας* [GC], αριθ. 43577/98 και 43579/98, § 160, CEDH 2005-VII – *Menson κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), αριθ. 47916/99, CEDH 2003-V).

ii. Εφαρμογή στην παρούσα περίπτωση

65. Το Δικαστήριο έχει αμφιβολίες ως προς την ύπαρξη μιας εμπεριστατωμένης και πραγματικής έρευνας μέσα στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας η οποία ανοίχθηκε κατά των δραστών της επίθεσης σε βάρος του προσφεύγοντος. Διαπιστώνει κατ'αρχήν αστοχίες ως προς την συλλογή των αποδείξεων. Πρώτα από όλα, καμία κατάθεση δεν ελήφθη από τον ίδιο τον προσφεύγοντα σχετικά με τις συνθήκες της επίθεσης σε βάρος του και την ταυτότητα των δραστών της πράξης αυτής. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι αρμόδιες αρχές είχαν όλον τον αναγκαίο χρόνο για να λάβουν την κατάθεση του προσφεύγοντος, αφού αυτός, μετά την νοσηλεία του, παρέμεινε υπό κράτηση στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονος για ένα διάστημα δέκα ημερών περίπου. Οι αστυνομικές αρχές δεν τον κάλεσαν καν να αναγνωρίσει τους Α.Π. και Τ.Π., οι οποίοι είχαν αρχικά καταγγελλθεί από τον Α.Σ. ως μέλη της ομάδας των δραστών. Δεν πραγματοποιήθηκε ούτε διαδικασία αναγνώρισης άλλων ατόμων με ιστορικό συμμετοχής σε ομάδες εξτρεμιστών τα οποία είχαν ήδη επιδοθεί σε πράξεις ρατσιστικής βίας.

66. Κατά δεύτερο λόγο, δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους ότι τα τραύματα του προσφεύγοντος ήταν το αποτέλεσμα μιας σωματικής επίθεσης. Όπως μνημονευόταν στα δύο ιατρικά πιστοποιητικά που χορηγήθηκαν από το νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», οι βλάβες είχαν γίνει από θλών και αμβλύ όργανο. Όμως, ούτε οι αστυνομικές αρχές ούτε ο εισαγγελέας δεν προσπάθησαν να διαπιστώσουν με λεπτομέρειες την φύση και την αιτία των βλαβών τις οποίες υπέστη ο προσφεύγων, διατάσσοντας, για παράδειγμα, μία ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη τα πορίσματα της οποίας θα μπορούσαν να διαλευκάνουν τις τεχνικές πλευρές της επίθεσης και να συμβάλουν στην αναγνώριση των δραστών.

67. Επίσης, διαπιστώθηκαν παραλείψεις σε ό,τι αφορά την εξέταση των μαρτύρων από τις αστυνομικές αρχές. Από την δικογραφία προκύπτει ακόμη ότι η αστυνομία δεν ανέκρινε ως μάρτυρες παρά μόνον τον αστυνομικό Π.Π., ο οποίος ήταν παρών στο επίδικο συμβάν, και τον Α.Σ., το πρόσωπο που είχε ειδοποιήσει την

αστυνομία για την επίθεση σε βάρος του προσφεύγοντος. Όμως, από την κατάθεση του Π.Π. προκύπτει ότι υπήρχε τουλάχιστον ένας ακόμη αυτόπτης μάρτυρας, ο Α.Κ., οποίος ουδέποτε κλήθηκε να παραστεί ενώπιον των αρμοδίων αρχών. Ειδικότερα, ο Π.Π. είχε δηλώσει στην κατάθεσή του ότι ο Α.Κ. του είχε βεβαιώσει την επίθεση που έγινε σε μία ομάδα αλλοδαπών από δεκαπέντε έως είκοσι άτομα που ήταν ντυμένα στα μαύρα και φορούσαν κράνη. Εν τούτοις, παρά την ιδιότητά του ως αυτόπτη μάρτυρα, ο Α.Κ. ουδέποτε κλήθηκε από την αστυνομία για να καταθέσει.

68. Επί πλέον, ο τρόπος με τον οποίο διεξήχθη η εξέταση του Α.Σ. δεν μπορεί παρά να εγείρει ερωτηματικά ως προς το πραγματικό της αστυνομικής έρευνας. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο Α.Σ. δεν διέθετε άδεια παραμονής όταν κατέθεσε ως αυτόπτης μάρτυρας για το επίδικο συμβάν. Ευρισκόμενος ταυτόχρονα σε κατάσταση παρανομίας στα χέρια της αστυνομίας, αυτός ήταν αναμφισβήτητα σε ευάλωτη κατάσταση. Η αστυνομία έπρεπε επομένως να του παρέξει συνθήκες εξέτασης ικανές να εγγυηθούν την αξιοπιστία και την ακρίβεια των πληροφοριών σχετικά με την επίθεση σε βάρος του προσφεύγοντος. Όμως, ενώ ο Α.Σ. είχε ρητά ονομάσει στην αρχική κατάθεσή του, η οποία έγινε στις 21:00, τους Α.Π. και Τ.Π. ως τους κύριους δράστες της επίθεσης, την ανακάλεσε γύρω στις 3 η ώρα το πρωί. Στην συνέχεια, γύρω στις 4:20 ασκήθηκε ποινική δίωξη εναντίον του, μεταξύ άλλων για ψευδορκία, ψευδή βεβαίωση ενώπιον των δημοσίων αρχών και δυσφήμιση. Εν τούτοις, από την δικογραφία δεν προκύπτει ότι οι αστυνομικές αρχές ζήτησαν εξηγήσεις από τον Α.Σ. γι'αυτήν την αλλαγή στάσης η οποία, εκτός των άλλων, είχε στην συνέχεια ως αποτέλεσμα το άνοιγμα μιας ποινικής διαδικασίας σε βάρος του με τις προαναφερθείσες κατηγορίες.

69. Κατόπιν της έναρξης της ποινικής διαδικασίας κατά του Α.Σ. για ψευδορκία, δυσφήμιση και ψευδή βεβαίωση ενώπιον δημόσιας αρχής, η δικογραφία της υπόθεσης διαβιβάστηκε στον εισαγγελέα. Αυτός άσκησε παρά ταύτα ποινική δίωξη μόνον για τις δύο πρώτες κατηγορίες. Σε ό,τι αφορά την δεύτερη από αυτές, ο Α.Σ. απαλλάχθηκε από το πλημμελειοδικείο την 1^η Σεπτεμβρίου 2015. Εν τούτοις, αν και οι κατηγορίες κατά του Α.Σ. αποδείχθηκαν αβάσιμες, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές δεν ανέλαβαν στην συνέχεια οποιαδήποτε πρωτοβουλία προκειμένου να διερευνήσουν το ζήτημα της αξιοπιστίας της αρχικής κατάθεσης του Α.Σ. Έτσι, από την δικογραφία δεν προκύπτει ότι αυτές κάλεσαν τους Α.Π. και Τ.Π. προκειμένου να εξετάσουν εκ νέου τον ρόλο τους στο επίδικο επεισόδιο, ενδεχομένως κατ'αντιπαράσταση με τον Α.Σ.

70. Τέλος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το γενικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσεται η παρούσα υπόθεση έχει ιδιαίτερη σημασία. Ειδικότερα, δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους ότι ο προσφεύγων, αλλοδαπός υπήκοος, έπεσε θύμα επίθεσης από μία ομάδα οπλισμένων ατόμων στο κέντρο της Αθήνας, ήτοι στην συνοικία του Αγίου Παντελεήμονος. Στο σημείο αυτό, εκθέσεις προερχόμενες από πολλές διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις, όπως το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η Διεθνής Αμνηστία, καθώς και εθνικοί φορείς, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη και το Δίκτυο καταγραφής επιθέσεων ρατσιστικού χαρακτήρα, επεσήμαναν το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας στο κέντρο της Αθήνας. Τα πορίσματα των εκθέσεων αυτών συγκλίνουν σε δύο κύρια σημεία: αφενός, υπογραμμίζουν την σαφή αύξηση βιαιών επεισοδίων ρατσιστικού χαρακτήρα στο κέντρο της Αθήνας από το 2009, ήτοι το έτος στην διάρκεια του οποίου συνέβησαν τα επίδικα γεγονότα. Σημειώνουν την ύπαρξη ενός επαναλαμβανόμενου σχεδίου επιθέσεων κατά αλλοδαπών, οι οποίες διαπράττονται από ομάδες εξτρεμιστών που συχνά έχουν σχέσεις με το «νεοφασιστικό» κόμμα Χρυσή Αυγή. Επί πλέον, σημειώνεται ότι τα περισσότερα από τα επεισόδια αυτά έλαβαν χώρα σε συγκεκριμένες συνοικίες και ιδιαίτερα σε αυτές του Αγίου Παντελεήμονος και της πλατείας Αττικής. Έτσι, ο Συνήγορος του Πολίτη σημείωσε στην ειδική έκθεσή του του 2013 για τις επιθέσεις ρατσιστικού χαρακτήρα στο κέντρο της Αθήνας ότι τρία στα τέσσερα από τα επεισόδια αυτά έλαβαν χώρα στην συνοικία του Αγίου Παντελεήμονος.

71. Εξάλλου, οι εκθέσεις αυτές διαπιστώνουν σοβαρές παραλείψεις εκ μέρους της αστυνομίας σε ό,τι αφορά τόσο τις παρεμβάσεις κατά τον χρόνο των επιθέσεων στο κέντρο της Αθήνας όσο το πραγματικό των επακόλουθων αστυνομικών ερευνών. Προς τούτο, η έκθεση που συντάχθηκε από τον Συνήγορο του Πολίτη παραθέτει επεισόδια στα οποία τα αστυνομικά όργανα, παρά την παρουσία τους στον τόπο του εγκλήματος, παρέλειψαν να παρέμβουν, δεν κατέγραψαν την επίθεση ή ακόμη συνέλαβαν το θύμα της επίθεσης αντί του δράστη της.

72. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, αν και το επεισόδιο στην παρούσα περίπτωση συνέβη στον Άγιο Παντελεήμονα και η φύση της επίθεσης παρουσίαζε τα χαρακτηριστικά μιας επίθεσης ρατσιστικού χαρακτήρα, η αστυνομία παρέλειψε απολύτως να θέσει την υπόθεση αυτή μέσα στο πλαίσιο που περιγράφεται από τις πιο πάνω αναφερόμενες εκθέσεις και την μεταχειρίστηκε ως μεμονωμένη περίπτωση. Έτσι, από την δικογραφία δεν προκύπτει ότι, μετά την θέση της υπόθεσης στο αρχείο

των αγνώστων δραστών αδικημάτων, η αστυνομία ή οι αρμόδιες δικαστικές αρχές έλαβαν πρωτοβουλίες για να εντοπίσουν την τυχόν σχέση μεταξύ των βιαίων επεισοδίων ρατσιστικού χαρακτήρα που αναφέρονται στις πιο πάνω εκθέσεις και την επίθεση την οποία υπέστη ο προσφεύγων. Εν τούτοις, μία προσήκουσα απάντηση των αρμοδίων αρχών, όταν πρόκειται για την διερεύνηση ισχυρισμών κακομεταχείρισης με ενδεχόμενη ρατσιστική αιτιολογία, μπορεί γενικώς θα θεωρείται σημαντική για την διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού στην αρχή της νομιμότητας και για την αποφυγή οποιασδήποτε ένδειξης συνέργειας ή ανοχής εν σχέσει με παράνομες πράξεις. Πράγματι, η ανοχή των αρχών ως προς τέτοιες πράξεις δεν μπορεί παρά να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη του κοινού στην αρχή της νομιμότητας και την ένταξή της στο Κράτος δικαίου (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Bati και λοιποί κατά Τουρκίας*, αριθ. 33097/06 και 57834/00, § 136, CEDH 2004-IV (αποσπάσματα) – πιο πάνω αναφερόμενη *Membres de la Congrégation des témoins de Jéhovah de Gldani και λοιποί*, § 97).

73. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των πιο πάνω συνθηκών, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι οι αρμόδιες αρχές δεν μεταχειρίστηκαν την υπόθεση του προσφεύγοντος με το απαιτούμενο από το άρθρο 3 της Σύμβασης επίπεδο επιμέλειας και αποτελεσματικότητας. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει στην παραβίαση της διάταξης αυτής υπό το δικονομικό σκέλος της.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

74. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

75. Ο προσφεύγων δεν διατυπώνει αίτημα ούτε για την υλική ζημία και την ηθική βλάβη ούτε για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη. Υποστηρίζει ότι η διαπίστωση εκ μέρους του Δικαστηρίου των επικαλουμένων παραβιάσεων της Σύμβασης θα ισοδυναμούσε με επαρκή αποζημίωση για τον ίδιο. Επί πλέον, αυτός θα ικανοποιούνταν αν, κατόπιν της διαπίστωσης των επικαλουμένων παραβιάσεων εκ

μέρους του Δικαστηρίου, η δικογραφία της υπόθεσης άνοιγε εκ νέου από τις εθνικές αρχές.

76. Λαμβάνοντας υπόψη την απουσία αιτήματος για την υλική ζημία και/ή την ηθική βλάβη εκ μέρους του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να του επιδικαστεί κάποιο ποσό για τις αιτίες αυτές. Επίσης, σε ό,τι αφορά την επιθυμία του προσφεύγοντος για το εκ νέου άνοιγμα της υπόθεσής του από τις εθνικές αρχές, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εναγόμενο Κράτος παραμένει ελεύθερο, υπό τον έλεγχο της Επιτροπής Υπουργών, να επιλέξει τα μέσα προκειμένου να εκπληρώσει την νομική υποχρέωσή του βάσει του άρθρου 46 της Σύμβασης στο μέτρο που τα μέσα αυτά είναι συμβατά προς τα συμπεράσματα που περιλαμβάνονται στην απόφαση του Δικαστηρίου (*Scozzari και Giunta κατά Ιταλίας* [GC] αριθ. 39221/98 και 41963/98, ECHR-VIII – *Ζαφράνος κατά Ελλάδας*, αριθ. 4056/08, § 50, 4 Οκτωβρίου 2011).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση των άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος.
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά το πραγματικό της επίδικης έρευνας.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 24 Μαρτίου 2016, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Mirjana Lazarova Trajkovska

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 27 Απριλίου 2016

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος